

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 15 декември 2021 г.
(OR. en)

15045/21

AGRI 641
AGRISTR 98
ENV 1003
CLIMA 451
FORETS 86
RECH 563

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 15 декември 2021 г.

До: Г-н Јерре TRANHOLM-MIKKELSEN, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2021) 800 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
Устойчиви въглеродни цикли

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2021) 800 final.

Приложение: COM(2021) 800 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 15.12.2021 г.
COM(2021) 800 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

Устойчиви въглеродни цикли

{SWD(2021) 450 final} - {SWD(2021) 451 final}

1 ВЪГЛЕРОДНИ ЦИКЛИ

Въглеродът е елементът на живота, на нашите общества и икономики. Въглеродът е в човешката ДНК. Половината от теглото на храната, която консумираме, е въглерод. Превръщането на варовика и желязната руда в цимента и стоманата на нашите градове включва преработка на въглерод. Органичната химия използва уникалната същност на въглерода, за да произвежда изключително сложни молекули за фармацевтичните продукти, химикалите, пластмасите и авангардните материали на нашето ежедневие. Изкопаемите горива на основата на въглерод захранват нашите домове, фабрики и превозни средства повече от век. Емисиите обаче от изгарянето на изкопаеми горива, от промишлените процеси и от промяната в земеползването се натрупват в океаните и драстично увеличават концентрацията на CO₂ в атмосферата. В резултат на това световният климат се затопля, биологичното разнообразие изчезва, киселинността на океанската вода се увеличава и все по-често възникват крайно неблагоприятни метеорологични явления. От своя страна краткосрочните въглеродни цикли между растителността и атмосферата се нарушават и морското равнище се повишава поради въздействието на изменението на климата върху земите, горите, моретата и криосферата. В някои региони това се засилва от неустойчивата експлоатация на природните ресурси. Всички тези взаимовръзки ускоряват кризата по отношение на климата и биологичното разнообразие и представляват пряка заплаха за функционирането на екосистемите и за човешките общества.

В отговор на неотложната нужда от действия в областта на климата, подчертана в последователните оценки на Междуправителствената експертна група по климатичните промени (МКИК), Европейският съюз въведе като закон своята цел за неутралност по отношение на климата на цялата икономика до 2050 г. С Европейския закон за климата¹ се изисква да се балансират емисиите и поглъщанията на парникови газове (ПГ) в рамките на Европейския съюз най-късно до 2050 г. с цел постигане на отрицателни емисии след това. Европейският съюз също така си постави за цел да стане устойчив на климатичните изменения до 2050 г.², за да устои на неизбежното въздействие на изменението на климата.

За да постигнем тези амбициозни цели, трябва да създадем неизчерпаеми и устойчиви на климатичните изменения въглеродни цикли чрез три ключови действия:

- На първо място трябва да намалим драстично зависимостта си от въглерода, например чрез подобряване на ефективността на нашите сгради, на различните видове транспорт и промишлените отрасли, чрез намаляване на потреблението на основни ресурси и преминаване към кръгова икономика, както и да развием енергията от възобновяеми източници. В Европейския закон за климата категорично е поставена цел за постигане на неутралност по отношение на

¹ Регламент (ЕС) 2021/1119 за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата (Европейски закон за климата) ([връзка](#)).

² COM (2021) 82, „Изграждане на устойчива на климатичните изменения Европа — новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата“ ([връзка](#)).

климата до 2050 г., а в нашия дългосрочен анализ³ се посочва, че за да станем неутрални по отношение на климата, трябва да намалим с 95 % настоящите нива на употреба на енергия от изкопаем въглерод в крайното енергопотребление на ЕС. Стратегията за декарбонизация е основният двигател, с чиято помощ настоящите ни политики в областта на климата, околната среда и енергетиката ще постигнат целта за намаляване с 55 % на емисиите на парникови газове в ЕС до 2030 г. в сравнение с 1990 г.

- На второ място, трябва да рециклираме въглерода от потоците отпадъци, от устойчивите източници на биомаса или директно от атмосферата, за да го използваме вместо изкопаемия въглерод в секторите на икономиката, които неизбежно ще продължат да бъдат зависими от въглерода. Секторите на кръговата икономика и на устойчивата биоикономика могат да се насочат към постигане на тази цел и следва да насърчават намирането на технологични решения за улавяне и използване на въглерод (УИВ) и производството на устойчиви синтетични горива или други неизкопаеми въглеродни продукти.
- На трето място, трябва да увеличим мащаба на решенията за поглъщане на въглерод, които улавят CO₂ от атмосферата и го съхраняват в дългосрочен план или в екосистемите чрез решения за опазване на природата и за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи, или под други форми за съхранение чрез промишлени решения, като същевременно гарантираме, че няма да има отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие или влошаването на екосистемите в съответствие с принципите на предпазливост и за ненанасяне на значителни вреди. Разработването и прилагането в необходимия мащаб на решения за поглъщане на въглерод са задължително условие за постигането на неутралност по отношение на климата и изискват значителна целева подкрепа през следващото десетилетие.

Ето защо с Европейския зелен пакт и свързаните с него политики имат се цели бързо да се намали употребата на изкопаем въглерод и в дългосрочен план тя да бъде постепенно преустановена. Оставащият въглерод, необходим за функционирането на нашето общество, вече няма да идва от добива на изкопаеми горива; той ще бъде добиван по устойчив начин от нашите екосистеми и от нашите отрасли благодарение на иновативни технологии.

В същото време настоящите действия в областта на климата в световен мащаб не са достатъчни за поддържане на концентрацията на CO₂ в атмосферата на нива, съвместими с целта, заложена в Споразумението за климата от Париж⁴. Научните становища става все по-категорично показват, че тази концентрация ще трябва да бъде намалявана активно в бъдеще, за да се ограничи глобалното затопляне до 1,5 °C. Освен това постигането на неутралност по отношение на климата от всички големи икономики до средата на века вероятно ще бъде само първата стъпка към възстановяването, поне частично, на климатичното равновесие на планетата в края на века. Поглъщанията на въглерод ще трябва да играят все по-голяма роля и да се

³ Задълбочен анализ в подкрепа на COM (2018) 773, „Чиста планета за всички“ ([връзка](#)).

⁴ Доклад от 2021 г. на Програмата на ООН по околната среда относно разликите по отношение на емисиите ([връзка](#)).

превърнат в основна цел на действията, предприемани след постигането на неутралност по отношение на климата, когато ще са необходими отрицателни емисии, за да се стабилизира повишаването на температурата в световен мащаб. Наличните решения на основата на устойчиви природни екосистеми и промишлено улавяне и съхранение на въглерод (УСВ) следва да бъдат разгърнати по ефективен и устойчив начин, който отчита техните специфични характеристики. Поглъщанията на въглерод с помощта на екосистемите и промишлените решения следва да отговарят на строги изисквания за мониторинг, докладване и проверка, за да бъде признато, че допринасят за целите на ЕС в областта на климата и околната среда. Независимо от произхода им, всички поглъщания на въглерод трябва да бъдат отчетени при пълна прозрачност и като се вземат предвид критерии като продължителността на съхранение, риска от връщане на въглерода в околната среда, несигурността на измерването или риска от изместване на въглеродни емисии, което увеличава емисиите на ПГ другаде.

Установяването на устойчиви въглеродни цикли в икономиката и екосистемите на ЕС е дългосрочно начинание, което обаче изисква координирани действия в настоящия момент. В съобщението се поставя акцент върху краткосрочните действия за подобряване на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи като модел на стопанска дейност, стимулиращ практиките относно природните екосистеми, които увеличават улавянето на въглерод (раздел), и върху насърчаването на нова промишлена верига за създаване на стойност за устойчиво улавяне, рециклиране, транспортиране и съхранение на въглерод (раздел). Всички тези действия ще допринесат за усилията на Съюза за смекчаване на изменението на климата чрез намаляване на емисиите на парникови газове или чрез поглъщане на въглерода от атмосферата, и ще проправят пътя за политика на отрицателни емисии в бъдеще, със силни съпътстващи ползи за амбицията на Съюза да обърне тенденцията към загуба на биологично разнообразие и замърсяване.

Основна стъпка в тази посока е да се въведе регулаторна рамка за ясно и прозрачно определяне на дейностите, които несъмнено поглъщат въглерода от атмосферата и могат да намалят концентрацията на CO₂ в нея, като по този начин се разработи рамка на ЕС за сертифициране на поглъщанията на въглерод въз основа на строги счетоводни правила, за висококачествени устойчиви поглъщания на въглерод както от природните екосистеми, така и чрез промишлени решения (раздел). Ето защо, с поглед към постигането на неутралност по отношение на климата до 2050 г., с настоящото съобщение също така следва да се определи посока за размисъл за по-нататъшното интегриране на поглъщанията на въглерод в регулаторната рамка и рамката за изпълнение на изискванията на ЕС след 2030 г., като се вземат предвид научно утвърдени методики.

2 УЛАВЯНЕТО НА ВЪГЛЕРОДЕН ДИОКСИД ЧРЕЗ ЗЕМЕДЕЛСКИ МЕТОДИ КАТО МОДЕЛ НА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ ЗА ПО-ЗДРАВИ ЕКОСИСТЕМИ

2.1 Ролята на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи

Устойчивото управление на земята ще бъде от решаващо значение за постигането на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г., тъй като с негова

помощ ще се увеличи количеството въглерод, улавян и съхраняван в растенията и почвите. Докато за горите се отчита годишно нетно поглъщане на въглерод на равнището на ЕС, за всички други видове земеползване, като обработваеми земи, пасища, влажни зони и населени места, се отчитат годишни нетни емисии като цяло, като се забелязват големи различия между държавите членки. Освен това с националните инвентаризации на парникови газове, представени на РКООНИК, се отчита, че нетните поглъщания от сухоземните екосистеми в ЕС постепенно намаляват през последното десетилетие, което до голяма степен се дължи на влошаващото се положение на горските екосистеми. От около 2013 г. насам годишните поглъщания от горски площи намаляват с над 12 млн. тона еквивалент на CO₂ годишно – тенденция, която се наблюдава в редица региони на ЕС (в различна степен). Промяната от 2013 г. насам се дължи на комбинация от фактори, както е отбелязано в стратегията на ЕС за горите⁵ и оценката на въздействието на ЗПЗГС⁶. Налични са решения за обръщане на тази тенденция на намаляване и за бързо връщане към предишните нива на нетно поглъщане на въглерод доста над 300 Mt еквивалент на CO₂, но тяхното разгръщане трябва да бъде улеснено⁷.

С оглед на това Комисията предложи да се измени Регламент (ЕС) 2018/841 относно ЗПЗГС⁸ („Предложението за ЗПЗГС“) чрез определяне на цел на Съюза за нетни годишни поглъщания от 310 Mt еквивалент на CO₂ до 2030 г. — ниво, наблюдавано за последен път през 2013 г., и определяне на цели за всяка държава членка. В предложението също така е включена целта за постигане на неутралност по отношение на климата в целия поземлен сектор до 2035 г., което означава, че поглъщанията на въглерод в сухоземните екосистеми следва да балансират емисиите на парникови газове от всякакъв вид земеползване, животновъдство и употреба на торове. В предложението на Комисията обаче не са определени преки стимули на равнището на лицата, стопанисващи земи, за увеличаване на поглъщанията на въглерод и опазване на запасите от въглерод. Въпреки това наличието на система от стимули на равнището на лицата, стопанисващи земи, би подпомогнало преките дейности на място. С настоящото съобщение се приема предизвикателството за стартиране на инициатива на ЕС за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи, както беше обявено в стратегията „От фермата до трапезата“⁹ и потвърдено в стратегията на ЕС за горите до 2030 г.¹⁰, като се търси да се даде възможност на ключовите заинтересовани страни в поземления сектор да изиграят своята решаваща роля в устойчивото управление на въглерода по пътя към постигане на неутралност по отношение на климата. То също

⁵ Стратегия за горите (europa.eu) – ([връзка](#))

⁶ SWD (2021) 609, Оценка на въздействието, придружаваща предложението за изменение на Регламент (ЕС) 2018/841 относно ЗПЗГС ([връзка](#)).

⁷ Такива решения са представени в работния документ на службите на Комисията SWD (2021) 450.

⁸ Регламент (ЕС) 2018/841 за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. ([връзка](#)).

⁹ COM (2020) 381, Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система ([връзка](#)).

¹⁰ COM (2021) 572, Нова стратегия на ЕС за горите за 2030 г. ([връзка](#)).

така ще допринесе за възстановяването на биологичното разнообразие и на устойчивата на въздействия природа в целия ЕС.

Улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи като модел на стопанска дейност

Улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи може да бъде определено като екологосъобразен модел на стопанска дейност, с който лицата, стопанисващи земи, се възнаграждат за прилагането на по-добри практики за управление на земите, което води до увеличаване на поглъщането на въглерод в живата биомаса, мъртвата органична материя и почвите чрез увеличаване на улавянето на въглерод и/или намаляване на отделянето на въглерод в атмосферата при зачитане на екологичните принципи, благоприятстващи биологичното разнообразие и природния капитал като цяло. Финансовите стимули могат да идват от обществени или частни източници и да възнаграждат лицата, стопанисващи земи, за техните практики на управление, с които се увеличава съхранението на атмосферния въглерод или действителното количество погълнат въглерод.

Напоследък се появяват все повече частни инициативи за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи, при които лицата, стопанисващи земи, продават кредити за намаляване на емисиите на доброволни пазари на въглеродни емисии. Потенциалът за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи е значителен и сега е подходящият момент за увеличаване на висококачествените доставки на равнището на ЕС¹¹. Използването в максимална степен на този потенциал налага премахването на пречките, които биха могли да попречат на широкомащабно разгръщане и осигуряването на адекватно възнаграждение за генерираните кредити за намаляване на емисиите.

По отношение на предлагането кредитите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи следва да се превърнат в допълнителен „продукт“, който лицата, стопанисващи земи, могат да продават заедно със своите традиционни продукти като храни и биомаса. По отношение на търсенето купувачите на тези кредити биха могли да бъдат стопански субекти в рамките на биоикономиката, като например дружества в хранително-вкусовата промишленост, които желаят да намалят емисиите на въглероден диоксид в собствените си вериги за създаване на стойност. Това е особено актуално, тъй като храните с ниски емисии на въглероден диоксид могат да имат призната добавена стойност, която може да създаде конкурентно предимство за стопанисващите земи лица, които прилагат практики за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи. Потенциални купувачи на кредити за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи биха могли да бъдат също дружества и физически лица, които желаят да имат финансов принос за повече действия в областта на климата във връзка с поземления сектор и да неутрализират собствените си неизбежни емисии.

¹¹ Във връзка с това вж. „Наръчник с технически насоки — Създаване и прилагане в ЕС на основани на резултати механизми за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи“ (Technical guidance handbook - Setting up and implementing result-based carbon farming mechanisms in the EU) ([връзка](#)), в който е оценен потенциалът на няколко съществуващи инициативи.

Улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи би било нов източник на доход за лицата, стопанисващи земи, които в много случаи биха могли да се възползват едновременно от предимствата, свързани с една като цяло по-плодородна и устойчива земя. Освен това практиките за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи често имат съпътстващи ползи за биологичното разнообразие, подобряват екосистемните услуги и помагат на лицата, стопанисващи земи, да бъдат по-устойчиви по отношение на изменението на климата.

Въпреки това е изключително важно да се гарантира, че кредитите, генерирани чрез улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, не подкопават други усилия за смекчаване на изменението на климата и са съчетани с нетна дългосрочна полза по отношение на предотвратяването на емисиите на парникови газове. Трябва да бъде съвсем ясно — неутралността по отношение на климата в ЕС трябва да се гради върху намаляването на емисиите на парникови газове и нашите усилия трябва да бъдат съсредоточени в тази посока. Кредитите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи могат да допълнят посочените усилия и да помогнат за справяне със ситуацията, при които по-нататъшното намаляване на емисиите на парникови газове вече не е възможно при разумни социално-икономически разходи и са възможни допълнителни действия в областта на климата чрез улавяне на въглерод. Няколко дружества за храни и биомаса са си поставили цели за неутралност по отношение на климата за веригите си за създаване на стойност. Тук улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи се превръща в много полезен инструмент, който допринася за постигането на целите на ЕС за неутралност по отношение на климата и спиране на загубата на биологично разнообразие.

Практики за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи

Възможността за поглъщане на въглерод, намаляване на емисиите и защита на съществуващите запаси от въглерод варира в зависимост от биоклиматичните условия и освен това силно зависи от условията на място като топография, вид на почвата и минали и настоящи практики на земеползване. Въпреки че много зависи от мястото на приложение, по-долу са дадени ефективни примери за подобрени практики на земеползване, които водят до увеличаване на улавянето на въглерод и в повечето случаи до съпътстващи ползи за екосистемите и биологичното разнообразие¹²:

- Залесяване и повторно залесяване, при които се зачитат екологичните принципи, благоприятстващи биологичното разнообразие, и засилено устойчиво управление на горите, в това число практики, благоприятстващи биологичното разнообразие и адаптиране на горите към изменението на климата;
- Агроресовъдство и други форми на смесено земеделие, съчетаващи дървесна растителност (дървета или храсти) със системи за растениевъдство и животновъдство на една и съща земя;

¹² SWD (2021) 450, Устойчиви въглеродни цикли за неутрален по отношение на климата ЕС до 2050 г. – техническа оценка

- използване на междинни култури, защитни насаждения, консервационна обработка и увеличаване на биоразнообразието на ландшафта: защита на почвите, намаляване на загубата на почви поради ерозия и повишаване на съдържанието на органичен въглерод в почвата на обработваеми земи с влошено качество;
- целенасочено превръщане на обработваема земя в угар или на земя под угар в постоянно затревена площ;
- възстановяване на торфища и влажни зони, което намалява окисляването на съществуващите запаси от въглерод и увеличава възможността за улавяне на въглерод.

Съпътстващи ползи на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи

Улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи увеличава поглъщането на въглерод, като често осигурява важни съпътстващи ползи за биологичното разнообразие и други екосистемни услуги. Конкретен пример е възстановяването на торфища: повишаването на нивото на подземните води в тях има множество ползи, тъй като допринася за намаляването на емисиите на CO₂ и за запазването на биологичното разнообразие, предоставя екосистемни услуги, свързани с пречистването на водата, подпомагането на контрола върху наводненията и предотвратяването на засушаванията, а рисковете, свързани със загубата на земеделска земя, биха могли да бъдат преодолени чрез подкрепа за палудикултура (земеделие във влажни условия). Улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи следва също така да запази безопасността на храните и продоволствената сигурността в ЕС и да осигури справедлив преход в контекста на по-високите цели на ЕС в областта на климата. Стимулите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи тогава следва да допринасят за осигуряването на финансово признание на тези съпътстващи ползи. Това беше подчертано и в Новата стратегия на ЕС за горите до 2030 г., в която се насърчава създаването на схеми за плащане за екосистемни услуги и въвеждането на практики за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи в рамките на общата селскостопанска политика и друго публично финансиране, както и различните съпътстващи ползи от сертифицирането на поглъщанията на въглерод за частното финансиране на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи.

И накрая, улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи може да бъде ключов инструмент за прилагането на други политики на ЕС, като например:

- с негова помощ ще бъдат подкрепени, наред с другото, дейностите по повторно залесяване, залесяване и възстановяване на горите, определени в Новата стратегия на ЕС за горите за 2030 г., в това число и засаждането на още три милиарда дървета;
- с негова помощ ще се създаде възможност за природосъобразни решения и ползите от тях за адаптацията към изменението на климата, както е подчертано в Стратегията на ЕС за адаптация към изменението на климата;
- с негова помощ на стопанисващите земи лица ще се предостави нов модел на стопанска дейност за предоставяне на екосистемни услуги, ползващи се от подкрепата на Стратегията на ЕС за биоикономиката;

- с негова помощ ще бъдат подкрепени целите за опазване и възстановяване на множество богати на въглерод естествени и полуестествени екосистеми, определени в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.;
- с негова помощ ще се увеличи степента на съответствие на ОСП с целите в областта на климата и биологичното разнообразие;
- с негова помощ ще бъде подкрепено възстановяването, връщането на водата в торфищата и тяхното опазване, както е посочено в плана за действие на дългосрочната визия за селските райони;
- с негова помощ ще бъдат подпомогнати целите на стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на метан;
- с негова помощ ще бъде подкрепена визията за здрави почви, заложена в новата стратегия на ЕС за почвите, и повишен приносът на почвите за спиране на изменението на климата;
- то ще допринесе за целите на бъдещия Закон за възстановяване на природата за възстановяване на биологичното разнообразие и за устойчива природа на сушата и в морето в целия ЕС.

2.2 Увеличаване на мащаба на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи

Като се имат предвид несъмнените ползи от улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, Комисията иска да ускори неговото въвеждане в целия Съюз. Съществуват обаче няколко пречки пред широкото разпространение на инициативи за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи в целия ЕС:

- финансова тежест, произтичаща от разходите за практиките за управление на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи и несигурността по отношение на възможностите за приходи;
- несигурност или липса на обществено доверие в надеждността на стандартите на доброволните пазари за въглеродни емисии, във връзка с опасенията относно екологосъобразността, допълняемостта или устойчивостта;
- липсата, сложността или високите разходи на стабилни системи за мониторинг, докладване и проверка;
- услугите по обучение и консултантските услуги не са адаптирани в необходимата степен.

Целта на настоящото съобщение е да се обърне внимание на тези пречки. Съществуващите политики на ЕС и националните политики вече разполагат с няколко инструмента за по-добра подкрепа на практиките за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи и за създаване на благоприятни за всички ситуации за действията в областта на климата, биологичното разнообразие и биоикономиката. Независимо от това, информацията за тези възможности и достъпът до тях следва да бъдат улеснени и предоставени на равнището на лицата, стопанисващи земи. За тази

цел Комисията публикува технически наръчник¹³, в който са разгледани ключови проблеми, предизвикателства, компромиси и варианти за проектиране на този модел на стопанска дейност. Новата обща селскостопанска политика (ОСП) ще трябва да играе важна роля за стимулиране на действия и за създаване на благоприятни условия за намаляване на емисиите, особено от обработваеми отводнени органични почви, както и за улавяне на въглерод.

2.2.1 Публично финансиране, което да даде начален тласък на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи

Публичното финансиране по линия на ОСП и други програми на ЕС — LIFE, кохезионните фондове, „Хоризонт Европа“¹⁴ — може да подпомогне увеличаването на мащаба на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи чрез финансиране на въвеждането на практиките, както и например чрез покриване на допълнителни разходи, свързани с аспекти на мониторинга, докладването и верифицирането, или чрез финансиране на проекти, които подобряват разбирането на практиките за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи и запълват съществуващите пропуски в познанията. Консултантските услуги, обменът на знания или действията за осведомяване за земеделските и горските стопани са от съществено значение за въвеждането на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи и могат да бъдат финансирани по ОСП или чрез държавна помощ.

Чрез намаляването на финансовата тежест, свързана с разходите, присъщи на схемите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи, финансирането от ЕС или националното публично финансиране значително облекчава финансовата тежест и намалява рисковете за лицата, стопанисващи земи, които участват в такива схеми. Следователно публичното финансиране е от ключово значение за допълване на възможностите за приходи от частните пазари, което ще осигури интереса на лицата, стопанисващи земи, към този модел на стопанска дейност и ще изгради доверие в схемите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи. Комисията ще включи улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи в публичната подкрепа на ЕС, по-специално като го насърчава в националните стратегически планове по ОСП, като същевременно гарантира, че няма двойно финансиране.

Възможности за публично финансиране на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи	
Източник на публично финансиране	Вид финансиране
ОСП	<ul style="list-style-type: none"> • Схемите за климата и околната среда и мерките или инвестициите за агроекология и климат за развитие на селските райони могат да окажат пряка подкрепа за практиките за улавяне на

¹³ Наръчник с технически насоки — създаване и прилагане в ЕС на основани на резултати механизми за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи ([връзка](#)).

¹⁴ Вж. раздел 2.2.3 за възможностите за финансиране в по линия на „Хоризонт Европа“.

	<p>въглероден диоксид чрез земеделски методи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост (ЕПИ-АГРИ) помага на лицата, стопанисващи земи, да си сътрудничат и да изпробват нови подходи • Подкрепата за консултантски услуги носи познания на лицата, стопанисващи земи
Програма LIFE	<p>Насочена е към пилотни проекти за разширяване на мащаба на елементите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи (напр. три нови проекта с начало през 2021 г. за по-добри инструменти за наблюдение; тестване на стимули за създаване на възможности за търгуване със сертификати за отстраняване на въглерод в рамките на съществуващ проект за схема за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи).</p>
Политика на сближаване	<p>Инвестиции във възстановяването и опазването на торфища например (също Фонд за справедлив преход)</p> <p>Сътрудничество между регионите (INTERREG)</p>
Държавна помощ	<ul style="list-style-type: none"> • Възможност за основани на резултати схеми за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи в селското и горското стопанство • Насърчителни плащания за горски екосистемни услуги в полза на околната среда и климата • Подкрепа за улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи в рамките на помощ за поети задължения в областта на агроекологията и климата, инвестиции, консултантски услуги, научноизследователска и развойна дейност, сътрудничество

2.2.2 Стандартизиране на методиките за мониторинг, докладване и проверка на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи

Успехът на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи в Европа ще се оценява по количеството и дълготрайността на поглъщането на въглерод от растенията и почвите чрез увеличаване на улавянето на въглерод и/или намаляване на отделянето на въглерод в атмосферата. За да бъде успешно увеличаването на мащаба на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи и за да се създадат дългосрочни икономически перспективи в Европа, ще бъде от съществено значение да се стандартизират методиките и правилата за мониторинг, докладване и проверка на количествата уловен или освободен въглерод. Понастоящем в рамките на частни схеми се прилагат много различни референтни показатели и правила за кредитите за намаляване на емисиите, пуснати на доброволните пазари. Без висока степен на прозрачност, екологосъобразност и стандартизация на методиките купувачите ще имат колебания относно качеството на предлаганите кредити за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи, за лицата, стопанисващи земи, ще бъде трудно да изчисляват своите потенциални приходи, политиците няма да бъдат склонни да допуснат в регулаторната рамка такива кредити да бъдат използвани за осигуряване на съответствие с изискванията и ще бъде предизвикателство пазарът да бъде успешно развит.

Поради това Комисията възнамерява да създаде експертна група по въпросите на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, в рамките на която органите на държавите членки и заинтересованите страни могат да споделят своя опит с оглед на обмена и установяването на най-добри практики по отношение на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, по-специално за подобряване на качеството на кредитите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи и методиките за наблюдение, отчитане и проверка, за да се насърчи партньорският обмен на знания. Експертната група също така ще оказва подкрепа на Комисията при наблюдението на развитието на инициативи за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи, осъществявани от частни или публични институции, и тяхното въздействие върху намаляването на емисиите и поглъщанията на въглерод, както и върху околната среда, по-специално върху биологичното разнообразие.

Освен това експертната група ще помогне на Комисията да създаде по-добра връзка между инициативите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи със съществуващата и предложената политическа рамка на равнището на държавите членки. В предложението за ЗПЗГС вече има установена рамка за управление, за наблюдение на прилагането на политиките и за стимули за държавите членки, като по този начин се насърчава разработването на национални политики за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи. Трябва да се обърне повече внимание на отразяването на инициативите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи в докладването от държавите членки за постигането на техните цели за нетно поглъщане на въглерод. Напредъкът на подобни инициативи трябва да бъде признат, като по този начин се дава стойност на действията за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи и същевременно се избягва двойното отчитане в националните инвентаризации и свързаните с тях отчети, както и се гарантира нетен принос на сектора за неутралността по отношение на климата. Ще бъде осигурено полезно

взаимодействие с мониторинга и докладването по Закона за възстановяване на природата.

Съгласно предложението за ЗПЗГС държавите членки също ще трябва да подобрят своите масиви от изцяло географски данни, свързани с базовите равнища на въглерода. Тези подобрения категорично ще бъдат в основата на осъществяването на наблюдение, отчитане и проверка в схемите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи.

Предизвикателството, свързано с улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи

Улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи може да подпомогне постигането на предложената цел в областта на климата до 2030 г. за нетни поглъщания от 310 Mt еквивалент на CO₂ в поземления сектор. За тази цел:

- всяко лице, стопанисващо земя, следва да има достъп до проверени данни за емисиите и поглъщанията до 2028 г., за да се създаде възможност за широко разпространение на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи;
- инициативите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи следва да допринасят за увеличаването с 42 Mt еквивалент на CO₂ на капацитета на земния погълтател, необходим за посрещане на целта за нетни поглъщания от 310 Mt еквивалент на CO₂ до 2030 г.

Въвеждането от земеделските и горските стопани на стандартизирани методики за мониторинг и докладване е предпоставка за регулиран пазар на ЕС за действия в областта на климата в поземления сектор след 2030 г. Като има предвид препоръката на Европейската сметна палата за изготвяне на оценка на прилагането на принципа „замърсителят плаща“ в селското стопанство, до декември 2023 г. Комисията ще извърши проучване, за да оцени възможността за прилагане на принципа „замърсителят плаща“ към емисиите на парникови газове от селскостопански дейности.

2.2.3 Подобряване на познанията, управлението на данните и адаптираните консултантски услуги за стопанисващите земи лица

Предоставянето на лицата, стопанисващи земи, на по-усъвършенствани познания, инструменти и методи за по-добро използване, оценка и оптимизиране на ползите от въглерода е от ключово значение за осигуряване на ангажираността им в улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи. Това е особено важно за малките земеделски или горски стопани в Европа и е от решаващо значение за разширяване на мащаба на действията в целия Съюз. Тези групи не само реализират на практика политиките, но, ако им се предостави подходяща информация, обучение, образование, повишаване на квалификацията и преквалификация, особено по отношение на

устойчивостта, те могат да бъдат двигателят на промяната на продоволствените системи на ЕС.

Достъп до редица ключови масиви от данни и инструменти може да се осъществи чрез настоящите системи и законодателство. По ОСП вече се изисква географско наблюдение на земеделските парцели и е предвидено редовно и систематично наблюдение, проследяване и оценка на селскостопанските дейности и практики чрез Интегрираната система (IACS) — по-специално приложението за геопространствена помощ, използвано от бенефициерите по ОСП — и наблюдение с помощта на сателитните (или други еквивалентни) данни от спътниците „Сентинел“ по програмата „Коперник“ . Торфищата и влажните зони са добри примери за постигане на бърз напредък с помощта на методи за дистанционно наблюдение. Комисията ще продължи да проучва заедно с държавите членки нови начини за използване на тези инструменти и за справяне с проблемите с оперативната съвместимост, които могат да възникнат.

Посредством система за знания и иновации в селското стопанство (AKIS) ще се подпомага изпълнението на стратегическия план по ОСП чрез подкрепа на консултантски услуги, обмен на знания, обучение, информационни дейности или интерактивни иновационни проекти за земеделски и горски стопани. Чрез AKIS държавите членки ще осигурят консултации и трансфер на знания във връзка с аспектите на околната среда, като по този начин потенциално ще улеснят улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи.

Освен това изчисленията на равнището стопанството ще дадат възможност на стопанисващите земи лица или на техните съветници да получат по-лесен достъп до схемите за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи, да направят оценка на възможностите за поглъщане на въглерод на отделното поземлено стопанство и да оптимизират стратегиите. Реформираната ОСП включва инструмент за устойчивост на земеделските стопанства за хранителните вещества (FaST) — цифрово приложение за земеделски стопани за устойчиво управление на хранителните вещества. Комисията работи по интегрирането на модул за изчисляването на баланса на парникови газове на равнището на отделното стопанство, допълващ оценката на баланса на хранителните вещества.

Днешният мониторинг на горите се основава в голяма степен на наблюдения на място, получени в националните регистри на горите, а в някои случаи и в националните регистри на горските почви. Макар че някои държави членки проучват възможността за наблюдение на Земята или вече са го интегрирали в своя мониторинг на горите, все още не е проучен капацитетът за извличане на последователна и хармонизирана информация, свързана с горите, в целия ЕС.

Ключът към точния и икономически ефективен мониторинг на горите в ЕС е ефективното свързване на подходи „отдолу нагоре“, в които се използват извадки от парцели, с измервания „отгоре надолу“, използващи наблюдение на Земята. Подробната информация в пространствената и времевата област ще бъде изключително важна за улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, за да се оцени поглъщането на въглерод на равнището на отделния парцел. Освен това мониторингът следва да бъде хармонизиран в целия ЕС, за да се гарантират едни и същи стандарти и по този начин стойността на поглъщанията на въглерод във всички

държави членки. В новата стратегия на ЕС за горите за 2030 г. Комисията обяви, че през 2023 г. ще представи законодателно предложение относно мониторинга, докладването и събирането на данни за горите в ЕС, при условие, че е налице оценка на въздействието.

Европейски пакт за климата

Европейският пакт за климата може също да помогне за насърчаване на инициативи за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи. С Пакта за климата могат да бъдат създадени възможности за директен обмен на опит между лицата, стопанисващи земи, които могат да станат посланици на Пакта за климата, да дават личен пример и да повишават осведомеността относно улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи в своите райони и извън тях, също и чрез специална социална платформа. Поемайки ангажимент, те могат да покажат ползите на своите колеги, както и че преминаването към улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи е осъществимо в рамките на кратък период от време. Лицата, стопанисващи земи, могат също да поемат съвместен ангажимент, например с общината, в която се намират, за инициативи извън обхвата на парцела си.

Насърчаване на научните изследвания и иновациите

Програма „Хоризонт Европа“ ще продължи да насърчава иновативни подходи, по-специално чрез голяма европейска мисия за научноизследователска и развойна дейност за насърчаване здравето на почвите: „Пакт за почвите за Европа“¹⁵, неговите тематични клъстери¹⁶ и Европейския съвет по иновациите:

- Мисията на „Хоризонт Европа“ „Пакт за почвите за Европа“ има за цел да даде тласък на прехода към здрави почви до 2030 г., в съответствие с ангажиментите на Зеления пакт по отношение на климата, биоразнообразието, за нулево замърсяване и устойчиви продоволствени системи. Заедно с наскоро стартиралата Европейска обсерватория на почвите и новата Тематична стратегия на ЕС за опазване на почвите, мисията ще бъде част от всеобхватна рамка за управлението на почвите и земите в голям мащаб за различните видове земеползване. В рамките на мисията улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи е определено като „гореща точка“ за научни изследвания и иновации. Освен това мрежа от 100 живи лаборатории и водещи инициативи, планирани в рамките на мисията, ще служи за изпитване, демонстриране и увеличаване на мащаба на решенията за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи. Компонентът за мониторинг на почвите на мисията ще подкрепя усилията за хармонизиран мониторинг на почвите в Европа.
- Като част от първите работни програми на „Хоризонт Европа“ ще бъде създадена демонстрационна мрежа за интелигентно по отношение на климата селско стопанство, за да се осигури подкрепа за осъществяването на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи.

¹⁵ COM (2021) 609 Съобщение на Комисията относно европейските мисии ([връзка](#)).

¹⁶ Клъстер 6 „Храни, биоикономика, природни ресурси, селско стопанство и околна среда“ и клъстер 5 „Климат, енергия и мобилност“.

- За следващите програмни периоди на „Хоризонт Европа“ Комисията все повече ще насочва усилията си към улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи и към няколко други свързани елементи в поканите за представяне на предложения за проекти. Особено внимание ще бъде отделено на възможностите, осигурявани от цифровите технологии и технологиите за данни за по-точни, икономически изгодни и ефикасни оценки на въглеродните емисии, поглъщанията от растения и почви и практиките за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи. В съчетание с използваните в областта инструменти и опита от практиката, тези технологии ще спомогнат и за адаптиране на практиките за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи с цел оптимизиране на ползите за околната среда.
- Европейският съвет по иновациите (ЕСИ) подкрепя изследвания в областта на революционните технологии и иновациите, водещи до коренни промени. С предизвикателството „Технологии за пакета „Подготвени за цел 55““ на инструмента „Ускорител“ на ЕСИ се подкрепя развитието и се увеличава мащабът на устойчивото земеделие, за да се повиши устойчивостта спрямо изменението на климата, да се намалят емисиите на азот и метан и да се увеличат запасите от въглерод в почвата.
- В новата стратегия на ЕС за горите за 2030 г. Комисията обяви, наред с другото, намерението си да разработи заедно с държавите членки и заинтересованите страни програма за научни изследвания и иновации „Планиране на нашите бъдещи гори“ и да подкрепи базираното на доказателства създаване и изпълнение на стратегии за възстановяване на горите, включително чрез планираната мисия за научни изследвания и иновации за здравето на горските почви.

Приносът по „Хоризонт Европа“, достигащ до 1 млрд. евро, ще бъде комбиниран с допълнителните частни инвестиции в бъдещото европейско партньорство в областта на кръговата биоикономика за стимулиране на иновативни и ресурсоефективни материали и продукти на биологична основа, които имат висок потенциал да заместят съответните аналози, основани на изкопаеми суровини.

2.3 Синя въглеродна икономика

Морските екосистеми обхващат 71 % от планетата, въпреки че синият въглерод¹⁷ се отнася предимно до крайбрежните екосистеми, които могат да бъдат най-пряко повлияни от човешката дейност: мангрови гори, приливни блата и морски тревни. Тези екосистеми поглъщат и съхраняват големи количества син въглерод както в растенията, така и в седимента под тях. Макар че не им се отдава дължимото в оценките на синия въглерод, морските водорасли (напр. кафявите морски водорасли) образуват най-обширното и продуктивно растително крайбрежно местообитание с

¹⁷ Синият въглерод представлява поглъщане на въглерод от океанските и крайбрежните екосистеми по света, предимно от водораслите, морските тревни, макроводораслите, мангровите гори, крайморските солени блата и от други растения и подобни на тях организми.

висок потенциал за поглъщане (около 25 % от въглерода, погълнат в дългосрочни депа, като например крайбрежните седименти и дълбоките води¹⁸).

Основното предизвикателство е увреждането на екосистемите със запаси от син въглерод, което води до освобождаване на натрупания въглерод в атмосферата и намаляване на потенциала за поглъщане на въглерод в бъдеще. Освен това няма достатъчно информация, за да се определи количествено по какъв начин човешката дейност действително ги засяга, независимо дали управлява, уврежда или регенерира тези екосистеми.

Няколко проекта, като например мрежата от действащи морски стопанства за регенеративно култивиране в океана¹⁹ или проекта на ЕС MEDSEA²⁰, с помощта на който се прави оценка на икономическата стойност на поглъщането на въглерод от морето, биха могли да допринесат за развитието на инициативи за син въглерод. Комисията също така разглежда възможностите за мониторинг и докладване за усвояването на въглерод и азот и търговията с тях на доброволни пазари за въглеродни емисии²¹.

По отношение на екосистемите със запаси от син въглерод може да се предвидят следните действия и мерки :

- повишаване на познанията за определяне на региони в риск;
- инвестиции за опазване или възстановяване на местообитанията и за предоставяне на решения за повишаване на устойчивостта и защитата на крайбрежните зони на ЕС срещу изменението на климата и загубата на биологично разнообразие;
- повишаване на познанията и натрупване на данни за количествено определяне на синия въглерод;
- улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи посредством природосъобразни решения, например в крайбрежните влажни зони, както и регенеративна аквакултура на морски водорасли и мекотели²² и морска пермакултура²³.

Разработването на инициативи за син въглерод би довело до множество съпътстващи ползи, като регенерация на океаните и производство на кислород, продоволствена сигурност чрез предлагане на пазара на протеини на основата на водорасли или нови възможности за екологични работни места и работни места на местно равнище.

¹⁸ Krause-Jensen, D и др. (2016 г.) Съществена роля на макроводораслите в поглъщането на въглерод в морето ([връзка](#)).

¹⁹ Координирана от датската НПО Havhost.

²⁰ финансиран от Европейската комисия по Седма рамкова програма ([връзка](#)).

²¹ Две проучвания, финансирани от Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), ще започнат в края на 2021 г. — i) Водорасли и климат и ii) Черупкови организми и водорасли.

²² Чрез прилагане на нови насоки на ЕС за устойчива аквакултура ([връзка](#)) и чрез разработване на междусекторна инициатива на ЕС за водораслите през четвъртото тримесечие на 2022 г.

²³ Морската пермакултура представлява форма на морска култура, която отразява принципите на пермакултурата чрез възстановяване на местообитания на гори от морски водорасли и други екосистеми в океанска среда по крайбрежието и в откритото море.

Ключови действия в подкрепа на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи

За да увеличи мащаба на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи до 2030 г., Комисията ще предприеме следните действия:

- ще създаде експертна група по въпросите на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, в рамките на която органите на държавите членки и заинтересованите страни могат да споделят своя опит с оглед на установяването на най-добри практики по отношение на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи и на надеждни мониторинг, докладване и проверка;
- ще предостави насоки и ще включи специално финансиране за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи в най-подходящите политики на ЕС и свързаните с тях инструменти (като общата селскостопанска политика, LIFE, кохезионните фондове), за да допринесе за справяне със съответните предизвикателства при прилагането;
- ще подкрепи координацията на изследователската общност и на ключовите заинтересовани страни при разработването, изпитването и представянето на практики за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи посредством кълстери 5 и 6 на „Хоризонт Европа“;
- ще предостави цифров навигатор за въглеродни емисии и насоки за общи начини за количествено изчисляване на емисиите и поглъщанията на парникови газове на лицата, стопанисващи земеделска земя.
- ще проведе проучване за оценка на възможността за прилагане на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на емисиите от селскостопански дейности;
- ще създаде група по въпросите на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи в рамките на социалната платформа на Пакта за климата с цел обединяване на лицата, стопанисващи земи, за да ги насърчи да станат посланици на Пакта за климата и да поощряват обмена на пряк опит;
- ще създаде живи лаборатории, в които се изпитват и представят практики за улавяне на въглероден диоксид чрез земеделски методи на различни места в Европа в рамките на мисията „Пакт за почвите за Европа“.
- ще насърчава и насочва практиките за улавяне на въглероден диоксид с помощта на аквакултури чрез някои от водещите инициативи на мисията „Възстановяване на нашите океани и води“.

3 ПРОМИШЛЕНО УЛАВЯНЕ, ИЗПОЛЗВАНЕ И СЪХРАНЕНИЕ НА ВЪГЛЕРОД

През 2018 г. ЕС е използвал приблизително един милиард тона биогенен въглерод (45 %) и въглерод от изкопаеми горива (54 %) за функционирането на своята

икономика²⁴. Въглеродът се използва за осигуряване на храна (25 %), енергия (56 %) и материали (19 %) и само много малка част от използвания днес въглерод произлиза от рециклиране (1 %). Освен декарбонизирането на енергийната система с цел тя да се стане неутрална по отношение на климата до 2050 г., ЕС ще трябва също да преосмисли източниците си на въглерод като суровини за промишлено производство. Въглеродът от изкопаеми горива следва да бъде заменен с по-устойчиви потоци от рециклиран въглерод от отпадъци, устойчива биомаса и директно от атмосферата

Във връзка с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. ще е необходимо да се уловят между 300 Mt и 500 Mt въглероден диоксид от тези източници²⁵. В икономиката на ЕС той ще бъде използван за производството на синтетични горива, пластмаси, каучук, химикали и други материали, които използват въглерода като изходна суровина, дори когато една цялостна и добре функционираща кръгова икономика ще сведе до минимум въздействието на тези продукти в края на жизнения им цикъл. Уловеният CO₂ може също да се съхранява постоянно в геоложки обекти или в нови дълготрайни продукти, за да се осигури промишлено поглъщане на въглерод до 200 Mt до 2050 г.

Биогенният въглерод ще играе важна роля в строителния сектор, тъй като ще осигурява заместването на традиционните строителни материали с такива, които са в състояние да съхраняват въглерода за дълъг период от време.

3.1 Устойчива биоикономика

Както е посочено в съобщението „Чиста планета за всички“²⁶ биоикономиката допринася за постигането на неутралност по отношение на климата посредством намаляване на емисиите от изкопаеми горива чрез замяната на материали и изкопаеми горива с високи емисии на парникови газове съответно с материали на биологична основа и биоенергия. Ползата за смекчаването на последиците от изменението на климата от продуктите на биологична основа може да бъде оптимизирана чрез увеличаване на дела на използването на материали (особено за дълготрайни продукти) от общото използване на биомаса чрез прилагане на принципа на каскадно използване, като същевременно се гарантира, че поглъщанията от земите и биологичното разнообразие се запазват или подобряват.

Увеличеното устойчиво дългосрочно съхранение на въглерод в продукти на биологична основа ще допринесе за постигане на целта за нетно поглъщане на въглерод от 310 Mt еквивалент на CO₂ до 2030 г., съгласно предложението за ЗПЗГС. За да се насърчи разработването на по-иновативни и дълготрайни биопродукти и да се

²⁴ Carbon Economy — Studies on support to research and innovation policy in the area of bio-based products and services (Въглеродна икономика — Проучвания в подкрепа на политиката за научни изследвания и иновации в областта на продуктите на биологична основа и услугите) ([връзка](#)).

²⁵ SWD (2021) 450, Устойчиви въглеродни цикли за неутрален по отношение на климата ЕС до 2050 г. — техническа оценка

²⁶ COM (2018) 773, Чиста планета за всички — Европейска стратегическа дългосрочна визия за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика ([връзка](#)).

разшири категорията на продуктите, получени от дървесина от дърводобива, както и да се обхванат иновативни продукти за съхранение на въглерод, като материали на биологична основа от биомаса и естествени влакна като лен, коноп и други. Подобряването на показателите на сградите по отношение на климата е възможност за биоикономиката, тъй като могат да бъдат намалени общите емисии на сектора на строителството, като същевременно се съхраняват значителни количества въглерод, както е посочено в стратегията „Вълна на саниране“²⁷ и в инициативата „Нов европейски Баухаус“²⁸.

Въпреки това все още няма научен консенсус относно методологиите за измерване на това съхранение, по-специално по отношение на неговата продължителност. Предвид потенциалните компромиси и полезните взаимодействия между политиките, с които се създава допълнително търсене при използването на биологични ресурси, Комисията ще проведе проучване за интегрирана оценка, за да оцени въздействието на националните политики и политиките на ЕС в областта на биоикономиката върху земеползването²⁹.

В новата стратегия на ЕС за горите за 2030 г. Комисията обяви, че ще разработи стандартна, стабилна и прозрачна методология за количествена оценка на ползите за климата от строителните продукти от дървесина и други строителни материали, включително от свързаните с улавянето и оползотворяването на въглерод. В този контекст, като използва примера със строителните продукти на основата на дървесина за нови сгради³⁰, Комисията проучи значението на методологиите за оценка на жизнения цикъл за надеждно и достоверно количествено определяне на нетното поглъщане на въглерод чрез временно складиране в строителни продукти. Тези подходи могат да предоставят допълнителна информация в подкрепа на разработването на пазарни схеми за възнаграждение на участниците в строителството за осъществяването от тях поглъщане на въглерод, както и на други рамки на политиката, по-специално свързаните с показателите на продуктите по отношение на климата.

Комисията ще подпомага разработването на научно обосновани методологии с цел съхранението на въглерод да бъде отчетено във всички европейски рамки, свързани с показателите на продуктите по отношение на климата, включително в Регламента за строителните продукти³¹ и Инициативата за устойчиви продукти³². Комисията ще разгледа също така възможността за преразглеждане на настоящите правила за

²⁷ COM (2020) 662, Вълна на саниране за Европа — екологизиране на нашите сгради, създаване на работни места, подобряване на качеството на живот ([връзка](#)).

²⁸ Нов европейски Баухаус ([връзка](#)).

²⁹ В доклада за напредъка на биоикономиката ще бъде направена оценка на плана за действие по Стратегията за биоикономика и на европейските биоикономики, като ще се предостави допълнителен анализ относно необходимостта от съгласуваност на политиките в контекста на Европейския зелен пакт и различните му цели.

³⁰ Trinomics (2021 г.) Evaluation of the climate benefits of the use of harvested wood products in the construction sector and assessment of remuneration schemes. (Оценка на ползите за климата от използването на продукти от дървесина от дърводобив в строителния сектор и оценка на схемите за възнаграждения).([връзка](#)).

³¹ Регламент за строителните продукти ([връзка](#)).

³² Инициатива за устойчиви продукти ([връзка](#)).

отчитане на съхранението на въглерод в методите на ЕС за определяне на продуктивния отпечатък и на организационния отпечатък върху околната среда (ПООС/ОООС)³³ и в хармонизираните европейски стандарти за строителните продукти³⁴, веднага щом бъдат налични изпитани методологии.

Освен регулаторните мерки, „Хоризонт Европа“ предоставя финансиране за проучвания на ползите от прехода от еднопосочни системи на основата на изкопаеми горива към устойчиви кръгови системи на биологична основа, нови суровини за биорафинерии и създаване на продукти и процеси на биологична основа³⁵. „Хоризонт Европа“ също така ще предложи възможности за научни изследвания в областта на климатичните характеристики и въглеродните емисии през целия жизнен цикъл на сградите, включително в рамките на Европейското партньорство за ориентирана към хората устойчива архитектурна среда (Built4People³⁶) и в редица материали и химикали на биологична основа, в това число в рамките на съвместното предприятие „Кръгова биотехнологична Европа“³⁷. След етапа на научните изследвания Иновационният фонд, който се финансира от приходите от схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС), може да подкрепи иновативни проекти, с помощта на които се заменят енергоемките материали като цимент и стомана с материали и продукти на биологична основа.

3.2 Създаване на вътрешен пазар за улавяне, използване и съхранение на CO₂

Освен устойчива биоикономика, от ключово значение е ЕС да подкрепя днес развитието на нововъзникващи технологии, които са необходими за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Промислените проекти имат дълги срокове за изпълнение, а възложителите на проекти често са изправени пред свързани с увеличаването на мащаба предизвикателства и ожесточена конкуренция в световен мащаб, по-специално в енергоемките отрасли, в които чрез нови процеси трябва да се произвеждат големи количества продукти.

Тъй като природните ресурси са ограничени и биоикономиката не може да осигури целия необходим въглерод за задоволяване на енергийните и материалните нужди на неутралната по отношение на климата икономика на ЕС през 2050 г., следва да се разработят други потоци от въглерод, които да заменят въглерода от изкопаеми горива, включително улавяне на CO₂ пряко от атмосферата, наричано още „пряко улавяне от въздуха“.

Друг обещаващ начин е превръщането на CO₂ от отпадък в ресурс и използването му като суровина за производството на химикали, пластмаси или горива. Въглеродният диоксид като изходна суровина понастоящем се използва главно в производството на уреа за продукти за наторяване и в незначителни количества за други специализирани цели. Усвояването на производството на метанол от CO₂ на разумна цена ще проправи

³³ Отпечатък върху околната среда от Европейската платформа за оценка на жизнения цикъл ([връзка](#))

³⁴ Хармонизирани европейски стандарти за строителни продукти ([връзка](#))

³⁵ Продукти на биологична основа и процеси ([връзка](#)).

³⁶ Built4People (Архитектурна среда за хората) ([връзка](#)).

³⁷ COM (2021) 87 за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ ([връзка](#)).

пътя към производството на широка гама от химикали като етилен или пропилен, използвани за производството на пластмаси, охлаждащи течности и смоли.

Трайното съхранение на CO₂ в геоложки формации дава възможност за ограничаване на емисиите от промишлеността и за поглъщане на въглерод от атмосферата, когато CO₂ се улавя пряко от въздуха — пряко улавяне и съхранение на въглерод от въздуха (ПУСВВ) — или от изгаряне или ферментация на биогенен въглерод, наричано още Биоенергийно улавяне и съхранение на въглерод (БЕУСВ). Изчерпаните нефтени и газови находища и солените водоносни хоризонти имат потенциала да съхраняват милиарди тонове CO₂ в обекти в морето, а свързването на CO₂ с базалтови скали или други процеси на минерализация на въглерода са допълнителни възможности, които биха могли да бъдат разгърнати в голям мащаб. Пиролизата на биомаса до биовъглен — стабилна твърда форма на въглерод, подобна на дървените въглища, — може да подобри свойствата на почвите, като същевременно съхранява въглерод дългосрочно.

С Директивата относно съхранението на CO₂³⁸ в геоложки формации, т.нар. Директивата за УСВ, се създава правна рамка за безопасно за околната среда съхранение на CO₂ в геоложки формации чрез обхващане на цялото съхранение на CO₂ в геоложки формации в рамките на Европейското икономическо пространство и на целия жизнен цикъл на местата за съхранение, а в Директивата за СТЕ на ЕС³⁹ вече е предвиден ценови стимул за трайно съхранение в геоложки формации на CO₂⁴⁰ от изкопаеми горива. Към използването на БЕУСВ следва да се подхожда при пълно отчитане на ограниченията и наличието на устойчива биомаса, за да се избегне прекомерното търсене на биомаса за енергия, което би имало отрицателни последици върху поглъстителите и запасите на въглерод, биологичното разнообразие и качеството на въздуха.

От много години ЕС подкрепя разработването и внедряването на технологии за улавяне и използване и улавяне и съхранение на въглерод. В миналото „Хоризонт 2020“ подкрепяше завършването на промишления цикъл на въглерода с финансиране за изследвания в областта на улавянето, използването и съхранението на въглерод и мрежата от проекти за улавяне, използване и съхранение на въглерод за обмен на знания. „Хоризонт Европа“ обяви покани за представяне на предложения за интегриране на улавянето, използването и съхранението на въглерод в индустриални центрове и клъстери, за декарбонизиране на промишлеността с улавяне, използване и съхранение на въглерод, за намаляване на разходите за улавяне на CO₂, за устойчиво производство на биогорива с отрицателни въглеродни емисии и за пряко улавяне и преобразуване на атмосферния въглерод. В бъдещите покани за представяне на

³⁸ Директива 2009/31/ЕО относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации ([връзка](#)).

³⁹ Директива (ЕС) 2018/410 за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоэффективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814 ([връзка](#)).

⁴⁰ Проектите за улавяне и съхранение на въглерод от биомаса с ясна и доказуема полза за климата биха могли да се възползват от признаване съгласно член 24а от преразгледаната Директива за СТЕ на ЕС — парламентарен въпрос ([връзка](#)).

предложения по „Хоризонт Европа“ ще бъдат обхванати транспортирането и съхранението на CO₂, УИВ, ПУСВВ и БЕУСВ. Предизвикателството „Управление и оползотворяване на въглерод и азот“ по инструмента „Изследвач“ на ЕСИ е насочено към нови биологични, химични и физически методи, с които се интегрира улавянето, поглъщането и/или възстановяването на въглеродни и азотни съединения и тяхното превръщане в декарбонизирани стоки с добавена стойност, химикали, горива и енергоносители.

Предизвикателството, свързано с устойчивия въглерод за промишлеността

Постигането на неутралност по отношение на климата налага улавянето на въглерод от атмосферата за съхранение и за употреба като заместител на изкопаемия въглерод. В настоящото съобщение се предлагат следните амбициозни цели, като в рамките на съответните форуми Комисията ще започне диалог със заинтересованите страни и ще работи заедно с тях за постигане на икономически ефективен и екологосъобразен резултат:

- До 2028 г. всеки един тон уловен, транспортиран, използван и съхранен CO₂ от промишлеността следва да бъде докладван и отчитан по произход: от изкопаеми горива, биогенен или атмосферен;
- До 2030 г. най-малко 20 % от въглерода, използван в химическите и пластмасовите продукти, следва да произхожда от устойчиви неизкопаеми източници, при пълно отчитане на целите на ЕС в областта на биологичното разнообразие и кръговата икономика и на предстоящата рамка на политиката за биотехнологични, биоразградими и компостируеми пластмаси.
- До 2030 г. всяка година от атмосферата следва да се отстраняват по 5 Mt CO₂ и трайно да се съхраняват чрез водещи проекти.

Фондът за иновации е най-голямата програма за финансиране в света за мащабно внедряване на иновативни нисковъглеродни технологии. Финансира се от приходите по СТЕ на ЕС и понастоящем се очаква да предостави финансова подкрепа от около 25 милиарда евро за периода 2021—2030 г. (въз основа на цена на въглеродните емисии от 50 евро/tCO₂). Целта е да се помогне на предприятията да инвестират в иновативни чисти технологии, в това число УИВ, УСВ и поглъщане на въглерод, и по този начин да се засилят водещите позиции на Европа. Предложените нови Насоки относно държавната помощ в областта на климата, енергетиката и околната среда допълнително дават възможност на държавите членки да предоставят подкрепа за преодоляване на финансовия недостиг за проекти за УИВ, УСВ и поглъщане на въглерод.

За да се ускори пазарната реализация на иновативните технологии, Комисията предложи да се увеличи размерът на Фонда за иновации и да се включи възможността за договори за въглеродни разлики в преразгледаната Директива за СТЕ на ЕС. Следващата практическа стъпка в очакване на споразумението по предложението ще бъде задълбочен анализ на възможните варианти за проектиране и начини на изпълнение.

Регулаторните промени в близко бъдеще допълнително ще облагодетелстват първите, които внедряват технологии за УИВ. Предложението на Комисията за инициатива ReFuelEU — сектор „Авиация“⁴¹ следва да гарантира търсенето на синтетични горива на базата на УИВ и биогорива от ново поколение и да допълни предложението за преразгледана Директива за енергията от възобновяеми източници, в която е определена подцел за възобновяеми горива от небиологичен произход. В предложението на Комисията за преразгледана Директивата за СТЕ на ЕС⁴² е определена основата за избягване на двойното отчитане на емисиите, когато синтетичните горива на базата на УИВ се произвеждат и оползотворяват в дейности, обхванати от СТЕ на ЕС. Освен това в предложението за преразгледана Директива за СТЕ на ЕС се създава стимул за улавяне и оползотворяване на емисии, които да бъдат трайно химически свързани в продукти, така че при нормална употреба да не попадат в атмосферата.

Въпреки това, липсата на достатъчен капацитет за транспортиране и съхранение на CO₂ може да се превърне в сериозно препятствие при използването на тези технологии, тъй като трябва да се премине през продължителни процедури по издаване на разрешения за инфраструктурата и в възможно да не бъде постигнат напредък поради несигурност, свързана с рисковете по веригата за създаване на стойност. Транспортната мрежа трябва да свързва настоящите и бъдещите източници на CO₂ с наличните обекти за съхранение на CO₂ и производствените обекти, използващи CO₂, за да се проследяват въглеродните потоци и да се вземат под внимание евентуални опасения сред местната общественост. Инфраструктурата с отворен достъп осигурява конкуренция между различните оператори на средства за транспорт и съхранение и по този начин ще помогне за намаляване на разходите и ще даде възможност на операторите, занимаващи се с улавяне на CO₂, да избират между различни варианти за транспортиране, използване или съхранение на CO₂. Създаването на центрове за улавяне, използване и съхранение на въглерод, където много източници на емисии на CO₂ могат да се възползват от обща инфраструктура и транспортна мрежа с отворен достъп за CO₂ отвъд националните граници, ще бъде от решаващо значение, тъй като не всички държави членки имат достъп до подходящи места за съхранение. Комисията ще проучи потребностите от разгръщане на трансгранична инфраструктура за CO₂ на равнището на ЕС и на регионално и национално равнище до 2030 г. и след това, като ще включи всички подходящи заинтересовани страни от обществеността и частния сектор.

С Механизма за свързване на Европа (МСЕ) съгласно Регламента за трансевропейската енергийна мрежа (TEN-E) се осигурява финансиране за целеви инвестиции в инфраструктура от европейско значение, в това число транспортна инфраструктура за CO₂. В поканата за представяне на предложения от 2020 г. успешно бяха реализирани няколко проекта за транспортиране на CO₂. МСЕ също така ще бъде ключов инструмент за финансиране за инфраструктура за CO₂ в бъдеще.

⁴¹ COM (2021) 561, Предложение за регламент за осигуряване на еднакви условия на конкуренция за устойчив въздушен транспорт ([връзка](#)).

⁴² COM (2021) 552, Предложение за директива за изменение на Директива 2003/87/ЕО ([връзка](#)).

Комисията възнамерява да улесни развитието на конкурентен пазар за улавяне, използване и съхранение на въглерод, като направи преглед на съществуващата база от знания и си взаимодейства с всички подходящи заинтересовани страни от промишлеността, обществеността и гражданското общество. Форумът по въпросите на улавянето, използването и съхранението на въглерод, проведен през октомври 2021 г., е първата успешна стъпка и ще продължи да се провежда всяка година. За да улесни по-нататъшното навлизане на УСВ, Комисията предвижда, въз основа на технологичния напредък и отзивите от заинтересованите страни, да актуализира четирите документа с насоки от 2011 г., които помагат на заинтересованите страни да прилагат Директивата за УСВ⁴³.

Промислените инсталации, които улавят CO₂ за оползотворяване или съхранение, трябва също така правилно да наблюдават, докладват и отчитат количеството и произхода на обработвания от тях CO₂. ЕС се нуждае от ефективна система за проследимост на уловения CO₂, с която да се проследява какво количество изкопаем, биогенен или атмосферен CO₂ се транспортира, обработва, съхранява и евентуално се емитира повторно в атмосферата всяка година. Това ще позволи да се разграничат промишлените решения, които трайно отстраняват въглеродния диоксид, и решенията, при които въглеродът се съхранява за по-кратки периоди или които не предлагат нетно намаляване на концентрацията на CO₂ в атмосферата.

Такава система, като надлежно отчита съществуващата правна рамка на СТЕ на ЕС и нейните правила за мониторинг и докладване на емисиите, би осигурила основата за сертифициране на промишленото поглъщане на въглерод в предстоящата регулаторна рамка на ЕС, представена в раздел 4. С рамката за сертифициране ще бъде улеснено купуването на кредити за поглъщане на въглерод от частни или публични купувачи. Жизнеспособността на проектите за поглъщане на въглерод може да се увеличи чрез комбиниране на безвъзмездните средства от Фонда за иновации с приходите от продажба на кредити за поглъщане на въглерод, като всяко двойно финансиране трябва да бъде надлежно избягвано. Опитът с проекти за поглъщане на въглерод в рамките на Фонда за иновации би осигурил важна обратна връзка за разработването на сертифициране на промишлени поглъщания на въглерод и евентуалното им по-нататъшно регулиране в дългосрочен план.

⁴³ Прилагане на Директивата за УСВ ([връзка](#)).

Ключови действия в подкрепа на промишленото улавяне, използване и съхранение на CO₂

За да увеличи мащаба на промишлените решения за улавяне, използване и съхранение на CO₂, Комисията ще предприеме следните действия:

- допълнително ще разработи стандартна, стабилна и прозрачна методология за количествена оценка на ползите за климата от произведените по устойчив начин строителни продукти от дървесина и други строителни материали, които имат потенциала да съхраняват въглерод;
- ще разработи методологии и ще извърши интегрирана оценка на земеползването в биоикономиката на ЕС с цел осигуряване на съгласуваност на съвкупните национални политики и цели и политиките и целите на ЕС и предоставяне на техническа помощ на държавите членки за извършване на национални оценки в подкрепа на техните политики в областта на биоикономиката;
- по-добра подкрепа за промишленото поглъщане на въглерод с Фонда за иновации;
- поканите за представяне на предложения по „Хоризонт Европа“ ще продължат да подкрепят промишленото улавяне, транспортиране, използване и съхранение на CO₂ в нейната следваща работна програма (2023/24);
- ще започне проучване относно разработването на транспортната мрежа за CO₂;
- ще актуализира документите с насоки за Директивата за УСВ, като ще бъдат обхванати управлението на риска, мониторинга и финансирането;
- ще организира годишен форум по въпросите на улавянето, използването и съхранението на въглерод.

4 РЕГУЛАТОРНА РАМКА ЗА СЕРТИФИЦИРАНЕ НА ПОГЛЪЩАНИЯТА НА ВЪГЛЕРОД

За да се постигне целта за неутралност по отношение на климата, посочена в Европейския закон за климата, поглъщането на въглерод ще трябва да бъде напълно интегрирано в политиката на ЕС в областта на климата. До 2050 г. всеки тон CO_{2екв.}, отделен в атмосферата, ще трябва да бъде неутрализиран от един тон CO₂, отстранен от атмосферата. Ето защо създаването на регулаторна рамка, съсредоточена върху законодателно предложение за сертифицирането на поглъщането на въглерод⁴⁴, ще бъде изключително важна стъпка към постигането на тази цел. В бъдеще за избора на политика (в законодателния цикъл за периода след 2030 г.) за разрешаване на поглъщането на въглерод в рамките за спазване на законодателството на ЕС като необходимо предварително условие ще се изисква наличието на правилно и надеждно

⁴⁴ До края на 2022 г. Комисията ще предложи регулаторна рамка на ЕС за сертифициране на поглъщания на въглерод ([връзка](#)).

определение на поглъщането на въглерод, осигуряващо гаранции по отношение на екологосъобразността. Механизмът за сертифициране следва първо да бъде насочен към прилаганите в Съюза решения, с чиято помощ CO₂ се отстранява от атмосферата с достатъчни гаранции за продължителността на съхранение, за качеството на измерването, управлението на риска от освобождаване обратно в атмосферата или риска от изместване на въглеродни емисии, предизвикващо емисии на парникови газове другаде. Това е важно за постигането на неутралност по отношение на климата в рамките на ЕС. Също така е важен и въпросът за „валидността“ на поглъщането на въглерод, извършвано извън Съюза, но той е доста по-сложен, особено по отношение на въпросите в областта на мониторинга и проверките; въпросът може да бъде разгледан ефективно само след като Съюзът вече разполага с вътрешна регулаторна рамка за поглъщането на въглерод, спрямо която да могат да бъдат съпоставени дейностите, извършвани на друго място.

Разработването на рамката за сертифициране следва да гарантира прозрачното идентифициране на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи и промишлените решения, които безспорно поглъщат устойчиво въглерода от атмосферата. Мониторингът, докладването и проверката по надежден начин на поглъщанията на въглерод на равнището на отделните поземлени стопанства (раздел 2) или чрез промишлено улавяне, транспортиране и съхранение на CO₂ (раздел 3) са необходима предпоставка за гарантиране на тяхната автентичност, както и за ограничаване до минимум на риска от измами и грешки. Поради това сертифицирането е предварително условие за стабилното регулиране на пазарните решения за поглъщане на въглерод, както и за по-широкото им внедряване.

Сертифицирането обаче е изправено пред редица сериозни технически проблеми. Поглъщанията на въглерод са изложени на риск от неконтролирана повторна емисия (т.нар. неустойчивост) и трудности, свързани със специфичното измерване (водещи до несигурност на изчисленията). Освен това, по отношение на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи, в настоящите рамки за сертифициране е включен широк спектър от подходи за количествено определяне на генерираните поглъщания на въглерод в сравнение със стандартните практики за управление на земите (допълняемост) и за определяне на съпътстващите ползи за биологичното разнообразие. Липсата на стандартизация е допълнителна голяма пречка пред разширяването на доброволния пазар на въглеродни емисии.

Поради това в правилата за отчитане и сертифициране следва да бъдат заложили научно обосновани изисквания от гледна точка на качеството на измерването, стандартите за мониторинг, протоколите за докладване и средствата за верифициране. Освен това тази рамка следва да гарантира екологосъобразност и да предотврати отрицателните въздействия върху биологичното разнообразие и екосистемите, особено когато се отнася до ресурсоемки или енергоемки промишлени решения.

Надеждността на рамката за отчитане и сертифициране също ще зависи от нейното ефективното прилагане. Следва да се отдаде предпочитание на прозрачна процедура за определяне и актуализиране на правилата за отчитане и сертифициране. Съществуват различни варианти за рамка за управление, включваща обществени и частни органи, които да подпомогнат нейното прилагане, вариращи от единна централизирана система

на ЕС до по-децентрализирана структура. Административните разходи, включително разходите за мониторинг, докладване и верифициране на поглъщанията на въглерод, трябва да бъдат управляеми. Използването на най-съвременни цифрови решения следва да дава възможност за икономически ефективно и пазарно ориентирано прилагане.

Комисията ще обърне специално внимание на участието на заинтересованите страни в подготовката на законодателното предложение и съпътстващата го оценка на въздействието. Наред с другите действия, Комисията ще отправи покана за представяне на мнения за повишаване на разбирането на Комисията за поглъщанията на въглерод и за ключовите въпроси относно тяхното отчитане и сертифициране и ще организира конференция, на която ще се съберат представители на академичните среди, стопанските сектори, обществените организации, НПО и гражданското общество, за да обменят мнения относно концепцията за сертифициране в целия ЕС.

През следващите няколко години следва да се разшири обхватът на поглъщането на въглерод — както в земеделието, така и в промишлеността — и да се натрупа пазарен и регулаторен опит, по-специално по отношение на подобренията в мониторинга, докладването и проверките. Улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи и промишлени проекти, с които понастоящем се инвестира в поглъщане на въглерод, следва да имат перспектива за бъдеща стабилна рамка за отчитане и сертифициране, която гарантира съпоставимост и екологосъобразност, както и признаване на започнатите вече на място действия.

Освен това рамката за отчитане и сертифициране следва да бъде съгласувана с други политически инициативи на ЕС, като например бъдещите директиви за устойчивото управление на предприятията и за отчитане на предприятията във връзка с устойчивостта. По този начин рамката би могла да подобри прозрачността на отчитането на дружествата относно целите им в областта на климата, както и законодателната инициатива за устойчиви продукти, по отношение на която тя би могла да спомогне за доказването и насърчаването на съхранението на въглерод в дълготрайни продукти.

В Глазгоу страните се споразумяха да окончателно да приемат Правилника за прилагането на Парижкото споразумение и съгласно член 6 да създадат надеждна и всеобхватна рамка за отчитане за международните пазари за въглеродни емисии. Всички дейности, извършвани в този контекст, ще трябва да се основават на амбициозни базови подходи и да спазват мерките за защита на околната среда. ЕС ще се превърне в инициатор на регулаторното сертифициране на поглъщания на въглерод. Това ще осигури вдъхновение в световен план за разработване в съответствие с член 6 на стабилни и амбициозни методологии, съобразени с целта на Парижкото споразумение.

Ключови действия за изготвяне на правно предложение за сертифициране на поглъщания на въглерод

Във връзка с интегрирането на поглъщането на въглерод в политиката на ЕС в областта на климата Комисията ще предприеме следните действия:

- ще отправи покана за представяне на мнения, за да се повиши разбирането на Комисията за поглъщането на въглерод и по ключови въпроси за неговото отчитане и сертифициране (в началото на 2022 г.);
- ще организира конференция за обмен във връзка с устойчивите въглеродни цикли и предстоящото законодателно предложение за сертифициране на поглъщанията на въглерод (първо тримесечие на 2022 г.);
- ще предложи регулаторна рамка на ЕС за отчитане и сертифициране на поглъщанията на въглерод (в края на 2022 г.);
- ще създаде стандарт на ЕС за мониторинг, докладване и проверка на емисиите на парникови газове и поглъщанията на въглерод на равнището на отделните земеделски и горски стопанства, както и за уловения изкопаем, биогенен или атмосферен CO₂, който се транспортира, обработва и съхранява и евентуално се изпуска повторно в атмосферата всяка година;
- ще организира редовен обмен с други юрисдикции във връзка с отчитането и сертифицирането на поглъщанията на въглерод.

5 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За да се постигне неутралност по отношение на климата, емисиите на парникови газове ще трябва да бъдат намалени драстично и бързо, докато поглъщането на въглерод ще трябва да бъде увеличено и допълнително интегрирано в политиките на ЕС в областта на климата. С настоящото съобщение и последващите действия Комисията желае да даде тласък и да увеличи мащаба на поглъщането на въглерод в целия ЕС, като се справи с настоящите предизвикателства при прилагането:

- Най-голямо внимание трябва да се обърне на качеството и надеждността на поглъщането на въглерод в поземления сектор, както и в промишлените сектори. Както при всеки нов модел на стопанска дейност, изграждането на доверие ще бъде от решаващо значение. Ето защо през 2022 г. Комисията ще разработи нова рамка за сертифициране на поглъщането на въглерод, подкрепена от оценка на въздействието и открита обществена консултация. Механизъм за сертифициране ще осигури повече яснота относно качеството на поглъщането на въглерод и ще гарантира неговата екологосъобразност. С негова помощ ще се преодолее липсата на стандартизация на съществуващите рамки и ще се допринесе за равнопоставени условия на конкуренция.
- Поземленият сектор и биоикономиката са от решаващо значение за постигането на устойчиви въглеродни цикли. В съобщението се предлагат конкретни действия за по-добро възнаграждане на лицата, стопанисващи земи, за намаляване на емисиите и увеличаване на поглъщанията въз основа на надежден модел на стопанска дейност, с който се цели постигане на висока

екологосъобразност и се избягват „зелените“ заблуди. Публичното финансиране от ЕС и националното публично финансиране може значително да облекчи финансовите разходи и рисковете, присъщи на улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи. По-специално, финансирането в рамките на общата селскостопанска политика ще бъде от ключово значение за предоставяне на лицата, стопанисващи земи, на по-усъвършенствани познания чрез целеви консултантски услуги, услуги за данни и услуги за мониторинг. Поради това Комисията призовава държавите членки да интегрират улавянето на въглероден диоксид чрез земеделски методи в своите предложения за национални стратегически планове по ОСП, които ще бъдат в сила през 2023 г. Публичното финансиране ще допълни частното финансиране, което може да дойде от приходите, генерирани от продажбата на кредити за намаляване на емисиите или чрез договори за стимули с преработватели на храни и биомаса, които обещават на своите клиенти и инвеститори неутрална по отношение на климата верига на доставките.

- Въпреки че драстично намалява използването на въглерод от изкопаеми източници, икономиката на ЕС ще трябва да улавя CO₂ и да го използва като изходна суровина за производството на горива, химикали и материали, за което все още е необходим въглерод. Промислените решения за съхранение на CO₂ в дългосрочен план могат да генерират поглъщания на въглерод, когато CO₂ се улавя от атмосферата. За да се даде тласък на промишленото улавяне, използване и съхранение на въглерод, от съществено и ключово значение за сертифицирането на поглъщането на въглерод е надеждният мониторинг и проследяване на уловения, транспортиран, използван и съхранен CO₂ по отношение на неговия изкопаем, биогенен или атмосферен произход. Иновационният фонд по линия на СТЕ на ЕС, като една от най-големите програми за финансиране на иновативни нисковъглеродни технологии в света, ще подкрепи предприятията, за да инвестират в технологии за използване и поглъщане на въглерод, и по този начин ще се засилят водещите позиции на Европа. За да се реализира напълно потенциалът на новата въглеродна промишленост, транспортна мрежа трябва да свърже източниците на CO₂ с местата за съхранение на CO₂ и производствените обекти, консумиращи CO₂. Комисията ще проучи потребностите от разгръщане на трансгранична инфраструктура за CO₂ и ще продължи да предоставя финансиране чрез Механизма за свързване на Европа (MCE).

Осигуряването на устойчивост на въглеродните цикли е неотложна необходимост за човечеството. Този процес трябва да се ускори и да бъде надежден. Със Зеления пакт като стратегия за растеж на ЕС поглъщането на въглерод също следва да се превърне в нов модел на стопанска дейност.